

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ÖZEL HUKUK ANABİLİM DALI
MEDENÎ HUKUK BİLİM DALI

SPORCU SÖZLEŞMELERİ

Hazırlayan

Bayram ASLAN (148248201)

Dersin Öğretim Üyesi

Doç. Dr. Oğuz Sadık AYDOS

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	I
KISALTMALAR.....	II
GİRİŞ.....	1
I. SÖZLEŞME KAVRAMI.....	2
II. SPORCU SÖZLEŞMELERİNİN KURULUŞU.....	3
A. Genel Olarak.....	3
B. Sözleşmenin Konusu ve Kapsamı.....	4
C. Sözleşmenin Hukukî Niteliği ve Belirleyici Unsurları.....	4
1. İşin Görülmesi.....	6
2. Edimin Şahsîliği.....	7
3. Süreklilik.....	7
4. Ücret.....	8
5. Bağımlılık.....	8
6. Sporcunun Sorumluluğunun Edim Fiiline Bağlı Olması.....	8
D. Sözleşmenin Tarafları.....	9
1. Sporcu.....	9
2. Spor kulübü.....	10
E. Sözleşmenin Şekli.....	11
F. Sözleşmenin Süresi.....	11
SONUÇ.....	13
KAYNAKÇA.....	14

KISALTMALAR

AÜHFD	: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
Bkz	: Bakınız
C	: Cilt
E	: Esas
GÜHFD	: Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
K	: Karar
KHK	: Kanun Hükmünde Kararname
m	: Madde
örn	: Örnek
RG	: Resmi Gazete
S	: Sıra
s	: Sayfa
SGM	: Spor Genel Müdürlüğü
TBK	: Türk Borçlar Kanunu
TFF	: Türkiye Futbol Federasyonu
TTK	: Türk Ticaret Kanunu
vd	: ve devamı

GİRİŞ

Spor günümüzün vazgeçilmez aktivitelerinden biridir. Spor dallarının herhangi birisinde haftada en az bir kez faaliyet göstermenin hem sağlıklı bir beden hem de sağlıklı bir zihin için gerekli olduğu düşünülmektedir.

Hayatın her alanında olduğu gibi sporda da rekabet ve yarışma söz konusudur. Özellikle futbol gibi insanların yoğun ilgisinin olduğu bazı spor dallarında ligler kurulmakta ve şampiyonalar düzenlenmektedir. Bu yoğun ilgi beraberinde sporun ekonomik değerinin artmasını da sağlamaktadır.

Bu yarışma durumu, insanları disiplinli ve sağlam temellere dayanan organizasyonlar oluşturmaya ve rakiplerinden bir adım öne geçirecek faaliyetlerde bulunmaya sevk etmektedir. Spor, sporcular üzerine kurulu bir faaliyettir. Bir kulübün kaliteli sporcuya sahip olma düzeyi, elde edecekleri başarıyla doğru orantılıdır. Bu yüzden kulüpler kaliteli sporcular yetiştirmek ve onları takımda tutabilmek için ya da kaliteli sporcuları bünyesine katabilmek için büyük gayret sarf etmektedirler. Bunu yapabilmek için de sporcularla bir sözleşme imzalanmaktadır. Bu sözleşmelerde; belirli bir ücret karşılığında sporculardan kulübe sâdik olmaları ve kulüp için en iyi performanslarını sergilemeleri istenmektedir. Bu sözleşmeler aynı zamanda “*profesyonellik sözleşmeleri*” olarak da adlandırılmaktadır.

Bu çalışmada; sporcu sözleşmelerinin nasıl kurulacağı, hukukî niteliğinin ne olduğu, taraflarının kimlerden oluştuğu, hangi şekil şartlarına bağlı olduğu ve süresi üzerinde durulacaktır.

I. SÖZLEŞME KAVRAMI

Tarafların iradelerini karşılıklı ve birbirine uygun olarak açıklamasıyla sözleşme kurulur (TBK m. 1). Bir borç ilişkisinin meydana gelebilmesi için tarafların açık ya da örtülü olarak anlaşmış olmaları gerekir. Taraflar sözleşmenin esaslı noktalarında anlaşmışlarsa, ikinci derecedeki noktalar üzerinde durulmamış olsa bile sözleşme kurulmuş sayılır (TBK m. 2).

Kanunda aksi öngörülmedikçe, sözleşmelerin geçerliliği, hiçbir şekle tâbi değildir (TBK m. 12). Üç tür şekil öngörülmüştür; sözlü, yazılı ve resmi. Hukuksal işlemlerin bazılarının sözlü olarak yapılması gerekir (örn; sözlü vasiyet). Bazılarının yazılı olarak hazırlanması ve taraflarca imzalanması gerekir (örn; kefalet sözleşmesi). Bazılarının ise yetkili bir makam önünde yapılması gerekir (örn; tapu siciline tescil)¹.

Sözleşmenin konusu ve içeriğini, taraflar, kanunda öngörülen sınırlar içinde özgürce belirleyebilirler (TBK m. 26). Ayrıca, kanunun emredici hükümlerine, ahlâka, kamu düzenine, kişilik haklarına aykırı olan sözleşmeler kesin olarak hükümsüzdür (TBK m. 27). Bunların dışında sözleşmeler hukukunda “*sözleşme özgürlüğü*” ilkesi geçerlidir², denilebilir.

Sözleşmelerde şekil eksikliği bulunması veya sözleşmenin konusunun emredici hukuk kurallarına, kamu düzenine, ahlâka ve kişilik haklarına aykırı olması durumunda sözleşmeler butlanla sakat olur, geçersizdir³.

¹ ERTAŞ, Şeref - PETEK, Hasan; **Spor Hukuku**, Yetkin Yayınları, 2011, s. 319.

² ERTAŞ, s. 318.

³ ERTAŞ, s. 319.

II. SPORCU SÖZLEŞMELERİNİN KURULUŞU

A. Genel Olarak

Türk sporu, temel olarak amatörlük-profesyonellik ayrımı üzerine kurulmuştur. Amatörlük, bir sporcunun yaptığı spor dalını meslek olarak seçmemesi ve sporcunun düzenli bir gelir de elde etmediği duruma denilmektedir. Profesyonellik ise, sporcunun maddi bir kazanç sağlamak amacıyla bir organizasyona bağlı olarak spor yapmasıdır, şeklinde tarif edilebilir⁴.

Spor, genel olarak bir takım halinde yapılan faaliyetlerdendir. Bireysel olarak yapılan spor dalları da buna dâhildir. Çünkü bu spor dallarında da, sporcu bir spor kulübüne bağlı olarak spor yapmaktadır. Sporcu ile kulüp arasındaki ilişkinin şartlarının bir sözleşme ile tespit edilmesi gerekmektedir. Aksi hâlde her iki tarafın da menfaatlerini zedeleyecek durumlar yaşanabilir. Bu sözleşmenin yazılı olarak yapılması gerekmektedir⁵.

Spor dallarının türüne göre, sporcu ile spor kulübü arasında yapılan sözleşmenin adı değişebilmektedir. Örneğin, ülkemizdeki tek profesyonel spor dalı olan futbolda bu sözleşme, “*Profesyonel Futbolcu Sözleşmesi*” olarak geçmektedir. Ancak basketbol, voleybol ve hentbolda, “*Tek Tıp Sözleşme*” olarak bahsedilmektedir. Bu spor dallarında, sporcu ile spor kulübü arasındaki ilişkiyi düzenleyen sözleşmelerin tamamında, ilgili spor dalına ait federasyonlarca hazırlanan standart sözleşmeler kullanılmaktadır⁶.

Bu çalışmada, sporcu ile kulüp arasında yapılan bu tür sözleşmeler sporcu sözleşmesi olarak adlandırılacaktır.

⁴ KÜÇÜKGÜNGÖR, Erkan: “*Türk Hukukunda Sporcuların Hukukî Durumu*”, GÜHFD, C. 2, S. 1-2, 1998, s. 128.

⁵ AYDOS, Oğuz Sadık: “*Sporcu Sözleşmesinin Feshi*”, AÜHFD, C.62, S. 3, 2013, s. 645.

⁶ AYDOS, s. 646.

B. Sözleşmenin Konusu ve Kapsamı

Sporcu sözleşmesinin konusu; sporcunun belirli bir ücret karşılığında kulübü adına spor yapmayı taahhüt etmesi, gücünü ve mesaisini bu amaç uğruna harcama borcu altına girmesi, kulübün de, sporcuya ücret ödeme borcunu üstlenmesidir⁷.

Sporcu sözleşmesinin kapsamını ise; sporcu ile spor kulübü arasındaki karşılıklı hak ve borçları düzenleyen maddelerin tamamı oluşturur. Sporcu sözleşmesinin kapsamına ayrıca, sporcu ile kulübün, yükümlülüklerini ihlal etmeleri durumunda söz konusu olabilecek yaptırımlar da girmektedir⁸.

Bir spor kulübünün sporcu sözleşmesi yapmasında temel amaç, sözleşme yaptığı o sporcunun kulübü için en yüksek performansı sergilemesidir. Bu amaç doğrultusunda sporcu sözleşmelerinin kapsamını oluşturan hak ve yükümlülükler içerisine sıra dışı maddeler konulabilmektedir. Örneğin; sporcunun özel hayatı da dâhil olmak üzere, kulüp tarafından, sporcu denetime tâbi tutulabilmektedir. Sporcunun yüklendiği özen yükümlülüğü, geceleri muntazam bir hayat sürdürmeyi, içki içmemeyi ve bedensel yeteneklerini kötü hayat ile bozmaktan kaçınmayı da kapsayabilmektedir⁹.

C. Sözleşmenin Hukukî Niteliği ve Belirleyici Unsurları

Sporcu sözleşmelerinin hukukî niteliği konusunda doktrinde farklı görüşler mevcuttur¹⁰. Bu konu ile ilgili olarak, İş Kanununun¹¹ sporcu sözleşmelerini açık bir ifadeyle (m. 4/g) kapsam dışı bırakması dolayısıyla, bu sözleşme iş akdi olarak nitelendirilemeyecektir. Ayrıca, sporcuların tacir sıfatına sahip olmamaları ve spor kulüplerinin de dernek statüsünde olmasından dolayı, sporcu sözleşmelerinin TTK'ya tâbi olmadıkları anlaşılmaktadır¹².

⁷ ERTAŞ, s. 321.

⁸ ERTAŞ, s. 321.

⁹ GÜLŞEN, Recep; **Spor Hukuku**, Adalet Yayınevi, 2013, s. 62.

¹⁰ Bkz. ERTAŞ, s. 321 vd./ BAŞTÜRK, Faruk; **İş Hukukunda Profesyonel Futbolcu**, Beta Yayınları, 2007, s. 15 vd./ AYDOS, s. 646 vd./ CEM, Çağrı; **Profesyonel Futbolcu Transfer Sözleşmesi**, On İki Levha Yayınları, 2012, s. 27 vd.

¹¹ 4857 sayılı Kanun: RG. 10.06.2003, S. 25134.

¹² AYDOS, s. 646.

Sporcu, kulübü için spor yapmayı yani bir iş görmeyi yükümlenmektedir, bu durumda sporcu sözleşmesinin bir işgörme sözleşmesi olduğu kabul edilmelidir¹³. İşin görülmesi, edimin şahsiliği, süreklilik, ücret, bağımlılık ve sporcunun sorumluluğunun edim sonucuna değil de edim fiiline bağlı olması, sporcu sözleşmesinin unsurlarıdır, denilebilir¹⁴. Bu unsurlardan hareketle, sözleşmenin hukukî niteliği tespit edilmeye çalışılacaktır.

Sporcu sözleşmesinin niteliği, eser sözleşmesi ile karıştırılabilir. Sporcunun, kulübünü başarıya ulaştırmak adına en üstün performansını sergilemeyi üstlenmesi sporcu sözleşmesinin özelliklerindendir. Ancak, yukarıda da belirtildiği üzere sporcunun bu taahhüdü, edim sonucuna değil de edim fiiline bağlıdır. Yani, bir sporcu, kulübüne sadece kupa kazandırma karşılığında belirli bir ücret elde etme şeklinde bir sözleşme düzenleyemez (bu durum aslî unsur değil de yan unsur olarak ayrıca sözleşmeye dâhil olabilir). Ayrıca, eser sözleşmesindeki bağımlılık unsuru, sporcu sözleşmesine göre oldukça zayıftır. Bu nedenlerle sporcu sözleşmesi, eser sözleşmesi olarak nitelendirilemez¹⁵.

Sporcu sözleşmelerinde, sporcuların ücretlerinin diğer çalışanlara göre astronomik miktarda olmasından dolayı, sporcuların işçi kabul edilemeyeceğini öne süren bir görüş de mevcuttur. Ancak sporcu ile kulüp arasında bulunan bağımlılık ilişkisi gereği, sporcu ücretleri çok yüksek de olsa, bu durum sözleşmenin işgörme sözleşmesi olması niteliğini değiştirmeyecektir¹⁶.

İşgörme sözleşmesi olan sporcu sözleşmesi, bir diğer işgörme sözleşmesi olan vekâlet sözleşmesi ile karıştırılabilir. Ancak sporcu sözleşmelerinde, sporcu ile kulüp arasında zamana bağlı bir bağımlılık ilişkisi söz konusudur. Yani, sporcu, kulübün belirlediği bir zamanda antrenman yapmakta ve müsabakalara çıkmaktadır. Sporcu işini yaparken kulübün direktifleri doğrultusunda hareket etmektedir. Vekâlet sözleşmelerinde ise vekil, belirli bir zamana bağlı olmadan işgörme borcunu

¹³ BAŞTÜRK, s. 11.

¹⁴ AYDOS, s. 647.

¹⁵ ERTAŞ, s. 324.

¹⁶ ERTAŞ, s. 324.

üstlenmektedir¹⁷. Bu nedenlerle sporcu sözleşmesi, vekâlet sözleşmesi olarak nitelendirilemez.

Sporcu sözleşmesi tüm unsurlarıyla birlikte incelendiğinde, bu sözleşmenin hizmet sözleşmesi niteliği taşıdığı söylenebilir. “*Hizmet sözleşmesi, işçinin işverene bağımlı olarak belirli veya belirli olmayan süreyle işgörmeyi ve işverenin de ona zamana veya yapılan işe göre ücret ödemeyi üstlendiği sözleşmedir*” şeklinde tanımlanmıştır (TBK m. 393/1). Bu tanımdan hareketle, sporcu sözleşmesinin unsuru olan bağımlılık unsurunun hizmet sözleşmesinde de bulunduğu görülmektedir. Ücret ödeme unsuru, yine her iki sözleşmenin de önemli bir unsurudur. Sporcu sözleşmesinin kurucu unsurlarından bir tanesi de işin süresidir. Süreklilik unsuru da dikkate alınarak sporcu sözleşmelerini, belirli süreli hizmet sözleşmesi olarak nitelendirmek mümkündür. Yargıtay’ın da aynı doğrultuda bir kararı vardır¹⁸. Dolayısıyla TBK’nın hizmet sözleşmesine ilişkin hükümleri, sporcu sözleşmelerine de uygulanabilecektir. Burada üzerinde durulması gereken konulardan biri de federasyonlardır. Her bir spor dalına ait federasyonlar; o spor dalının faaliyetlerini, ulusal ve uluslararası kurallara göre yürütmek, organize etmek ve geliştirmek amacıyla kurulmuşlardır. Federasyonların kendi spor dalına ait özel ve güncel düzenlemeleri mevcutsa, bu düzenlemeler öncelikli olarak dikkate alınacaktır. Bu düzenlemeler yoksa ya da var olan sorunu çözmeye yeterli değilse TBK hükümlerine başvurulacaktır¹⁹.

1. İşin Görülmesi

Sporcu sözleşmelerinde, sporcunun işgörme yükümlülüğü vardır. Bu yükümlülük, kulübün talimatları doğrultusunda belirli saatlerde antrenman yapmayı,

¹⁷ AYDOS, s. 647.

¹⁸ Yargıtay kararı şu şekildedir; “...hizmet akdi süresi ister belirli olsun, isterse belirli olmasın işgücünü sunan kimse ile bunu kabul eyleyen kimse ya da kimselerin irade bildirimlerinin birleşmesinden oluşmakta ve “zaman” ve “bağımlılık” unsurları, bu sözleşmenin ayırıcı özellikleri olarak belirmektedir. Yasa, hizmet akdinin varlığı yönünden, karşı tarafa sunulan işgücünün mutlaka bedensel bir nitelik taşımasını aramamaktadır; işgücünün düşünsel, bilimsel ya da artistik bir nitelik göstermesi de mümkündür. Gerçekten burada önemli olan, faaliyetin türü değil, belki de hukuksal bir değer taşıması ve yabancı bir gereksinimin giderilmesine yönelmesidir. Bu bakımdan, anılan nitelikteki futbolcuların kulüpleri arasındaki sözleşme ilişkisi, belirgin olarak, hizmet akdine dayanmaktadır...” Yargıtay 10. Hukuk Dairesi, 24.01.1974 gün, 1974/199 E., 1974/1274 K., <http://www.kararevi.com/karars/735551_yargitay-10-hukuk-dairesi-e-1974-00199-k-1974-01274>, (21.10.2014).

¹⁹ AYDOS, s. 648.

belirli saatlerde de müsabakalara katılmayı gerektirir. Burada yapılan iş, kulübün sözleşme konusu çerçevesindeki herhangi bir ihtiyacının giderilmesini amaçlamaktadır. Bu ihtiyacın giderilmesinin ekonomik bir değerinin olup olmaması önemli değildir²⁰.

2. Edimin Şahsiliği (Kişiselliği)

Sporcu sözleşmesi, sporcunun kişiliğine bağlı edim yükleyen bir sözleşmedir. Doğal olarak sporcunun kişisel yetenekleri sebebiyle bu sözleşme yapılmaktadır. Hizmet sözleşmesinin, “sözleşmeden veya durumun gereğinden aksi anlaşılmadıkça, işçi yüklendiği işi bizzat yapmakla yükümlüdür” şeklinde olan hükmü de bunu doğrulamaktadır (TBK m. 395). Ancak, maddede belirtilen “durumun gereğinden aksi anlaşılmadıkça” hükmünün sporcu sözleşmelerinde yeri olmadığı açıktır. Çünkü sporcu sözleşmesinin konusu, o sporcunun, işi bizzat yapmasını gerektirmektedir²¹.

3. Süreklilik

Hizmet sözleşmelerinde süreklilik unsurunun varlığı kabul edilmektedir. Hizmet sözleşmeleri haricindeki işgörme sözleşmelerinde ise; sözleşme gereğince, borçlunun iş gördüğü sırada, aynı zamanda alacaklının edime yönelik menfaati de gerçekleşiyorsa, sözleşmenin sürekli borç ilişkisi niteliği taşıdığı kabul edilir²². Sporcu sözleşmesinde de benzer bir durum söz konusudur. Sporcu, kulüp adına belirli sayıda müsabakada yer almak için ya da belirli bir sonuç elde etmek için sözleşme yapmamaktadır. Sporcu, bir sonuç olsun ya da olmasın, bir efor sarf etme ve sporunu yapma borcu altındadır²³. Kulüp ise sporcunun bu faaliyeti ile birlikte, sözleşmeden doğan edim menfaatini elde etmektedir. Dolayısıyla sporcu sözleşmelerinde süreklilik unsuru mevcuttur. Bu nedenle de sporcu sözleşmelerinin hem belirli süreli hem de sürekli bir ilişki doğuracak şekilde yapılması yerinde olacaktır²⁴.

²⁰ BAŞTÜRK, s. 11.

²¹ ERTAŞ, s. 326.

²² SELİÇİ, Özer; **Borçlar Kanununa Göre Sözleşmeden Doğan Sürekli Borç İlişkilerinin Sona Ermesi**, İstanbul Üniversitesi Yayınevi, 1977, s. 24.

²³ CEM, s. 21.

²⁴ ERTAŞ, s. 326.

4. Ücret

Sporcu sözleşmesi, sporcunun kulübün direktifleri doğrultusunda spor yapmayı üstlendiği, kulübün ise sporcuya edimi karşılığında belirli bir ücret ödemeyi taahhüt ettiği, tam iki tarafa borç yükleyen bir sözleşmedir. Ücret, sporcu sözleşmesinin zorunlu unsurlarındandır²⁵. Ücret, Türk parası veya yabancı para olarak kararlaştırılabileceği gibi, eşya olarak da belirlenebilir²⁶.

5. Bağımlılık

Sporcu sözleşmesinin unsurlarından biri de bağımlılıktır. Bağımlılık; sporcunun, sözleşme yapmış olduğu kulübün direktifleri doğrultusunda, spor faaliyetlerini yerine getirmektir, denilebilir. Sporcu, kulübün otorite ve yönetimi altında hareket edecektir. Sporcunun çalışma şekli, yeri, zamanı, katılacağı resmi ya da özel müsabakaların tümü kulüp tarafından belirlenecektir. Burada bahsedilen bağımlılık türü hukukî bağımlılıktır²⁷.

6. Sporcunun Sorumluluğunun Edim Fiiline Bağlı Olması

Sporcu sözleşmeleri ani edimli değil, süreklilik niteliğine sahip sözleşmelerdendir. Sporcu bir işi tamamlamak için, örneğin kupa kazanmak için sözleşme imzalamaz ya da belli bir sayıya ulaşmak ya da hedefi tutturmak için de sözleşme imzalamaz. Bu durum sporcu sözleşmesinin yapısına aykırıdır. Sporda, kazanmak da vardır, kaybetmek de vardır. Spor müsabakalarının sonucu genel olarak tahmin edilemezdir, çünkü sonucu etkileyen çok fazla etken vardır. Bundan dolayı hem sporcular hem de spor kulüpleri daha yapıcı ve menfaatlerine uygun olan, belirli süreli sözleşmeler yaparlar. Yani, performans ya da sonuca bağlı olmayan, bunun yerine süreye bağlı olan sözleşmeler yapılır. Doğal olarak bu sürenin bitiminde sözleşmenin yenilenmesi için performans dikkate alınacaktır ancak bu durum sözleşme yapıldıktan sonra bir anlam ifade etmez. Sporcunun yükümlülüğü, kulübünün direktifleri doğrultusunda hareket ederek elinden gelen en iyi performansı

²⁵ CEM, s. 25.

²⁶ ERTAŞ, s. 328- 329.

²⁷ BAŞTÜRK, s. 12- 13/ CEM, s. 23- 24.

sergilemeye çalışmaktır. Her zaman aynı seviyede performans sergilemeyeceği açıktır ve bu durum sporcunun sorumluluğunu yerine getirmedeğini göstermez.

D. Sözleşmenin Tarafları

1. Sporcu

Sporcu sözleşmesinin taraflarından biri sporcudur. Sporcu kavramı anlamı geniş olan bir kavramdır. Herkes bir açıdan sporcu olarak değerlendirilebilir. Bu kavram, amatör-profesyonel sporcu ayrımı kullanılarak anlaşılabilir hale getirilebilir. Amatör sporcu kısaca, yaptığı işten dolayı herhangi bir ücret almayan sporcu olarak nitelendirilebilir. Profesyonel sporcu ise, ilgili olduğu spor dalını bir kulübe bağlı olarak yapan ve bunun karşılığında da belirli bir ücret alan sporcu olarak ifade edilebilir. Dolayısıyla sporcu sözleşmesinin taraflarından biri olarak ele alınan sporcudan kasıt, profesyonel sporcudur.

Ülkemizde sadece futbol dalında, profesyonellik kimliği hukukî düzenlemelerle birlikte sporculara tanınmıştır. Futbol dışında kalan tüm spor dalları ise hukuken amatör olarak kabul edilmektedir²⁸. Ancak uygulamada, diğer spor dallarında da belirli bir ücret karşılığında ve bir kulübe bağlı olarak ilgili spor dalını icra eden sporcular bulunmaktadır. Bu durumda, hukuken profesyonel kabul edilen spor dalı ile profesyonel sporcu kavramlarının birbirinden ayırt edilmesi yerinde olacaktır²⁹. Dolayısıyla bir sporcuyu profesyonel olarak tanımlayabilmek için, ilgili spor dalının hukuken profesyonel kabul edilip edilmediğine bakılması doğru olmayacaktır. Bunun yerine sporcunun, bir kulübe bağlı olarak ve bir ücret karşılığında sporunu icra edip etmediğini kontrol etmek gerekecektir³⁰.

Ülkemizde Türkiye Futbol Federasyonu futbolla ilgili tüm düzenlemeleri yapma yetkisine sahiptir. Diğer tüm spor dalları ise, Spor Genel Müdürlüğü'nün³¹ düzenleme

²⁸ KÜÇÜKGÜNGÖR, s. 128.

²⁹ KÜÇÜKGÜNGÖR, s. 130/ CEM, s. 14.

³⁰ BAŞARAN, Murat – ATAY, Tezcan; **Spor ve Sporcunun Vergilendirilmesi ve Vergi Avantajları, Yaklaşım Yayınları**, 2003, s. 140/ KÜÇÜKGÜNGÖR, s. 130/ CEM, s. 14- 15.

³¹ Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü olarak geçen kurumun, spor hizmetleri ile ilgili olan kısmı 03.06.2011 tarihinde kabul edilen 638 sayılı KHK'nın 31. maddesi ile Spor Genel Müdürlüğü olarak değiştirilmiştir. Ayrıntılı bilgi için bkz. <<http://www.kanunum.com/KHK/638/GENCLIK-VE-SPOR-BAKANLIGININ->

yetkisi içerisinde. Sporcuların lisans, tescil, vize ve transfer durumları da bu kurumların çıkardıkları talimat ve yönetmeliklerle düzenlenmektedir.

2. Spor Kulübü

Sporcu sözleşmesinin taraflarından bir diğeri spor kulübüdür. Spor kulüpleri, Dernekler Kanununa³² göre kurulan dernekler statüsünde olan özel hukuk tüzel kişileridir. Bir spor kulübünün SGM bünyesinde, ilgili spor dalında müsabakalara çıkabilmesi için SGM tarafından tescil edilmeleri gerekmektedir. Bu tescil aynı zamanda spor kulübünün, sporculara lisans verebilmelerini de sağlamaktadır³³.

Spor kulüpleri Dernekler Kanunu hükümleri çerçevesinde denetime tâbidirler. Bununla birlikte SGM de kulüpleri her yönden denetleyebilir. Gerekirse hesap, defter ve işlemlere el koyma yetkisine sahiptir³⁴.

Konuyla ilgili Dernekler Kanununun 14. maddesi, değişiklik yapılmış olan Spor Genel Müdürlüğü kurumuna atıf yapmaktadır. Bu kurumun spor hizmetleri ile ilgili kısmı SGM tarafından yürütülecektir. Bu maddede, derneklerin talepte bulunması hâlinde, spor faaliyetine yönelik olanların spor kulübü adını alacağı ve SGM tarafından kayıt ve tescil olacağı hüküm altına alınmıştır. Spor kulüplerinin oluşumu, denetimi ve disiplin işlemleri Gençlik ve Spor Kulüpleri Yönetmeliği³⁵ ile düzenlenmektedir³⁶.

3289 sayılı Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun 24. maddesi, spor kulüplerinin profesyonel takımlarını, TTK hükümlerine göre kuracakları ya da kurulmuş olan şirketlere devredebileceklerini veya profesyonel futbol takımlarını kiraya verebileceklerini ifade etmektedir. Ayrıca maddede, profesyonel dalların Gençlik ve Spor Bakanı tarafından tespit olacağı da belirtilmektedir. Bu düzenleme, spor kulüplerinin profesyonel takımlarını isterlerse

TESKILAT-VE-GOREVLERI-HAKKINDA-KANUN-HUKMUNDE-KARARNAME [xxcid138940](#)>, (21.10.2014).

³² 5253 sayılı Kanun: RG. 23.11.2004, S. 25649.

³³ ERTEN, Rifat: “**Türk Sporunun Yapısal Düzeni**”, GÜHFD, C. 10, S. 1-2, 2006, s. 127.

³⁴ ERTEN, s. 127.

³⁵ RG. 08.07.2005, S. 25869.

³⁶ ERTEN, s. 128.

dernek statüsünde değil de TTK hükümleri çerçevesinde ticaret şirketi olarak kurabilmelerinin önünü açmıştır.

E. Sözleşmenin Şekli

Sözleşmelerin şekli ile ilgili hukukumuzda şekil serbestisi söz konusudur. Bir sözleşmenin geçerliliği, kanunda aksi öngörülmedikçe hiçbir şekle bağlı değildir (TBK m. 12/1). Sporcu sözleşmeleri hizmet sözleşmesi niteliği taşır. Hizmet sözleşmeleri ise, kanunda aksine bir hüküm olmadıkça özel bir şekle tâbi değildir (TBK m. 394/1). Dolayısıyla sporcu sözleşmeleri herhangi bir şekil şartına bağlanmamıştır.

Ülkemizde tek profesyonel spor dalı olan futbolla ilgili tüm düzenlemeleri TFF yapmaktadır. Diğer spor dallarının düzenlemeleri ise SGM'ye aittir. Bağımsız Spor Federasyonlarının Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik'in³⁷ 6. maddesinin 6. bendinde, sporcuların tescil işlemlerinin, ilgili federasyonun görevleri arasında olduğu belirtilmiştir³⁸. Yani SGM sporcuların tescil işlemlerini bağımsız spor federasyonlarına bırakmıştır. Federasyonların sporcu sözleşmelerinin şekline ilişkin, talimat ve yönergelerinde, bazı düzenlemeler getirilmiştir. Ancak bu düzenlemeler kanuna aykırı durumlar öngöremez. Bu düzenlemelerle, ancak ispat kolaylığı sağlamak adına sporcu sözleşmelerinin belirli şekilde yapılması öngörülebilir³⁹. Örneğin; TFF tarafından çıkarılan, Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatı m. 19/5'te; tarafların birbirlerine yapacakları her türlü tebligat sözleşmede gösterilen adreslerine iadeli taahhütlü mektupla yapılır, şeklinde bir düzenleme getirilmiştir⁴⁰.

F. Sözleşmenin Süresi

Sporcuların en verimli dönemleri belirli yaş aralıklarındadır. Verimli olan dönem geçtikten sonra ilerleyen yaş sebebiyle sporcudan istenilen verim alınamaz. Bu kısa dönem nedeniyle, sporcu sözleşmeleri belirli süreli olarak yapılmaktadır. Sporcu

³⁷ RG. 19.07.2012, S. 28358.

³⁸ <<http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=7.5.16396&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=>>, (22.10.2014).

³⁹ ERTAŞ, s. 335- 336.

⁴⁰ <[>](http://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/TALIMATLAR/Profesyonel-Futbolcularin-Statusu-ve-Transferleri-Talimati.pdf), (22.10.2014).

sözleşmelerinin belirli süreli olması hem sporcu açısından hem de kulüp açısından faydalıdır. Sporcu, kalitesini artırarak hızlı bir şekilde yükselebilir. Böylelikle daha iyi bir takımda, daha fazla ücret alarak oynamak isteyecektir. Sporcu sözleşmesinin belirli süreli olması, süresi bitince ayrılmasını kolaylaştırır. Kulüp ise, kaliteli bir oyuncu olarak aldıkları bir sporcudan istedikleri verimi alamayabilir. Sporcunun ayrılmak istememesi durumuna karşı, sporcu sözleşmesinin süresinin bitiminde, sporcu ayrılmak durumunda kalacaktır. Bununla birlikte sporcu ve kulüp, birbirinden memnunsa sözleşmeyi yenileyebilirler.

TFF tarafından çıkarılan, Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatı m. 19'da, sözleşmenin süresi ile ilgili bir takım düzenlemeler yapılmıştır:

- Sözleşmenin süresi en fazla beş yıl olarak belirlenir. Ancak 18 yaşın altındaki futbolcular ile imzalanacak olan sözleşmelerin süresi üç yıldan fazla olamaz.
- Her halükarda sözleşmelerin bitiş tarihinin 31 Mayıs olarak tespit edilmesi zorunludur. Sözleşme bitiş tarihinden sonra resmi müsabakaların devam etmesi halinde, sözleşmeni süresi müsabakaların bitimine kadar uzamış sayılır⁴¹.

⁴¹ <<http://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/TALIMATLAR/Profesyonel-Futbolcularin-Statüsü-ve-Transferleri-Talimatı.pdf>>, (22.10.2014).

SONUÇ

Sporcu sözleşmeleri profesyonel sporcu ile spor kulübü arasında yapılmaktadır. Profesyonel sporcudan kastın, bir sporcunun belirli bir ücret karşılığında ve bir kulübe bağlı olarak spor yapması olduğu anlaşılmıştır.

Ülkemizdeki tek profesyonel spor dalının futbol olmasına rağmen, her spor dalında profesyonel futbolcu bulunmaktadır. Profesyonel spor dalı ile profesyonel futbolcu kavramlarının birbirinden bağımsız kavramlar olduğu tespit edilmiştir.

Sporcu sözleşmesinin hukukî niteliğinin hizmet sözleşmesi olarak değerlendirilmesi ve sporcu sözleşmelerine hizmet sözleşmesinin hükümlerinin uygulanması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Futbol dışındaki diğer spor dallarında düzenleme yapma yetkisi olan Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'nün yapısı değişmiş ve yerini Spor Genel Müdürlüğü'ne bırakmıştır. Bu alandaki bakanlığın yapısı da değişmiştir ancak bu konuyla ilgili tüm mevzuat hükümlerinin yeni duruma uyum sağlayamadığı gözlemlenmiştir.

Ülkemizde bulunan spor kulüplerinin genel olarak dernek statüsünde olduğu ancak TTK hükümlerine tâbi ticaret şirketi olarak da düzenlenebileceği anlaşılmıştır.

KAYNAKÇA

- AYDOS, Oğuz Sadık: “**Sporcu Sözleşmesinin Feshi**”, AÜHFD, C.62, S. 3, 2013.
- BAŞARAN, Murat – ATAY, Tezcan; **Spor ve Sporcunun Vergilendirilmesi ve Vergi Avantajları**, Yaklaşım Yayınları, 2003.
- BAŞTÜRK, Faruk; **İş Hukukunda Profesyonel Futbolcu**, Beta Yayınevi, 2007.
- CEM, Çağrı; **Profesyonel Futbolcu Transfer Sözleşmesi**, On İki Levha Yayınları, 2012.
- ERTAŞ, Şeref - PETEK, Hasan; **Spor Hukuku**, Yetkin Yayınevi, 2011.
- ERTEN, Rifat: “**Türk Sporunun Yapısal Düzeni**”, GÜHFD, C. 10, S. 1-2, 2006.
- GÜLŞEN, Recep; **Spor Hukuku**, Adalet Yayınevi, 2013.
- KÜÇÜKGÜNGÖR, Erkan: “**Türk Hukukunda Sporcuların Hukukî Durumu**”, GÜHFD, C. 2, S. 1-2, 1998.
- SELİÇİ, Özer; **Borçlar Kanununa Göre Sözleşmeden Doğan Sürekli Borç İlişkilerinin Sona Ermesi**, İstanbul Üniversitesi Yayınevi, 1977.